

ZAGADNIENIE PRAWNE

W sprawie o wykonanie kontaktów z małoletnimi na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 9 października 2012 r.

Czy od postanowienia oddalającego wniosek osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem złożony w trybie art. 598 (15) § 1 kpc przysługuje apelacja, czy też zażalenie?

Uzasadnienie

Wnioskodawca R. C. domagał się wykonania orzeczenia dotyczącego kontaktów z małoletnimi M. C. i W. C. poprzez nakazanie matce małoletnich M. C. podjęcie działań zmierzających do realizacji kontaktów ustalonych ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w B. z dnia 13 kwietnia 2011 roku w sprawie [...] oraz zasądzenia na jego rzecz od M. C., która nie wykonuje obowiązków wynikających z tej ugody kwoty po 200 złotych za każde jednostkowe naruszenie.

Uczestniczka postępowania M. C. wносиła o oddalenie wniosku twierdząc, że nie utrudniała wnioskodawcy kontaktu z małoletnimi M. C. i W. C. i że to wnioskodawca nie przestrzega ustaleń zawartych w ugodzie zawartej przed sądem.

Postanowieniem z dnia 9 października 2012 roku Sąd Rejonowy w B. oddalił wniosek.

Sąd Rejonowy uznał, że wniosek o wykonanie przez uczestniczkę postępowania obowiązków wynikających z ugody zawartej przed sądem w przedmiocie kontaktów wnioskodawcy z małoletnimi M. C. i W. C. nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd ten wskazał, że przesłanką wydania przewidzianego w art. 598¹⁵ § 1 k.p.c. postanowienia o zagrożeniu nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej jest wcześniejsze naruszenie przez osobę, przeciwko której skierowane jest

postanowienie, obowiązków wynikających z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem. Uczestniczka postępowania nie utrudniała kontaktów małoletnich M. C. i W. C. z wnioskodawcą. To wnioskodawca przez długi czas po zawarciu ugody przed sądem w przedmiocie jego kontaktów z małoletnimi nie realizował tych kontaktów zgodnie z ugodą. Wnioskodawca samowolnie zdecydował, że będzie kontaktował się tylko z młodszym synem i dopiero od września 2012 roku zaczął wykonywać kontakty z małoletnimi dziećmi zgodnie z ugodą zawartą przed sądem. Od tego czasu kontakty odbywały się w ustalonych terminach, za wyjątkiem kontaktu w dniach 15-16 września 2012 roku, kiedy wnioskodawca nie zgłosił się po synów. Z kolei w dniu 1 września doszło do zakłócenia kontaktu wnioskodawcy z małoletnimi dziećmi, ale wynikało to z tego, że wnioskodawca nie poradził sobie z opieką nad starszym synem.

Powołując się na przepis art. 598¹⁵ §1 k.p.c. Sąd Rejonowy oddalił wniosek.

Powyższe postanowienie w całości zaskarżył apelacją wnioskodawca, zarzucając błędy w procedowaniu, lekceważące podejście do materiału dowodowego oraz przedmiotowe traktowanie prawa ojca do kontaktów z dziećmi. Domagał się zobowiązania uczestniczki postępowania do zadośćuczynienia wnioskodawcy za lekceważenie ugody zawartej przed sądem w przedmiocie kontaktów wnioskodawcy z małoletnimi dziećmi.

Rozpoznając apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 października 2012 roku Sąd Okręgowy powziął poważne wątpliwości co do rodzaju środka odwoławczego przysługującego na to postanowienie.

Zgodnie z art. 598¹⁵ § 1 k.p.c. jeżeli osoba, pod której pieczęć dziecko pozostaje, nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, sąd opiekuńczy uwzględniając sytuację majątkową tej osoby, zagrozi jej nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie obowiązku. Z kolei § 3 tego przepisu stanowi, że na postanowienia sądu, o których mowa w § 1 i 2, przysługuje zażalenie.

Według jednego poglądu doktryny zażalenie przysługuje wyłącznie na postanowienie o zagrożeniu nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, tj.

uwzględniające wniosek w tej kwestii (Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. Małgorzaty Manowskiej, LexisNexis, Warszawa 2011, wydanie 1, s. 178).

W doktrynie prezentowane jest także stanowisko, że zażalenie może dotyczyć wszystkich kwestii rozstrzygniętych w postanowieniu o zagrożeniu nakazaniem zapłaty sumy przymusowej, a więc zwłaszcza orzeczenia (nieorzeczenia) o zagrożeniu i o wysokości sumy pieniężnej (Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. Tadeusza Erecińskiego, LexisNexis, Warszawa 2012, wydanie 4, s. 328).

W okręgu Sądu Okręgowego w B. także brak jest jednolitego stanowiska co do rodzaju środka odwoławczego przysługującego na postanowienie oddalające wniosek osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem złożony w trybie 598¹⁵ § 1 k.p.c. Na skutek różnej interpretacji art. 598¹⁵ § 3 k.p.c. w jednych sądach przyjmuje się, że na postanowienie oddalające wniosek osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem złożony w trybie 598¹⁵ § 1 k.p.c. przysługuje zażalenie, zaś w innych sądach przyjmuje się, że na postanowienie to przysługuje apelacja.

Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę przychyliła się do stanowiska, że na postanowienie oddalające wniosek osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem złożony w trybie 598¹⁵ § 1 k.p.c. przysługuje zażalenie.

Przez wiele lat wykonywanie kontaktów z dzieckiem było poddane egzekucji sądowej prowadzonej na podstawie art. 1050 k.p.c. i art. 1052 k.p.c. Obecnie wykonywanie kontaktów z dzieckiem regulują przepisy art. 598¹⁵- 598²¹ k.p.c. Postępowanie dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem jest *sui generis* postępowaniem rozpoznawczym (jurysdykcyjnym), ale obejmuje ono tylko fazę wykonawczą; fazę rozstrzygającą regulują przepisy ogólne o postępowaniu opiekuńczym. Postanowienie uwzględniające wniosek osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem złożony w trybie 598¹⁵ § 1 k.p.c., tj. postanowienie o zagrożeniu osobie, pod której pieczę dziecko pozostaje nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem sumy przymusowej, jak i postanowienie oddalające ten wniosek, zdaniem Sądu Okręgowego, nie są zatem postanowieniami co do istoty sprawy. W myśl art. 518 zdanie pierwsze k.p.c. apelacja przysługuje zaś od postanowień sądu pierwszej instancji orzekających co do istoty sprawy.

Także sformułowanie art. 598¹⁵ § 3 k.p.c., że na postanowienia sądu, o których mowa w § 1 i 2, przysługuje zażalenie przemawia za tym, że odnosi się ono do postanowienia z § 1, tak pozytywnego, tj. o zagrożeniu osobie, pod której pieczę

dziecko pozostaje nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem sumy przymusowej, jak i negatywnego, tj. oddającego wniosek osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem o zagrożenie osobie, pod której pieczęcią dziecko pozostaje nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem sumy przymusowej.

W ocenie Sądu Okręgowego rozpoznającego niniejszą sprawę trudno zaakceptować sytuację, w której od rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem o zagrożenie osobie, pod której pieczęcią dziecko pozostaje nakazaniem zapłaty na rzecz osoby uprawnionej do kontaktu z dzieckiem sumy przymusowej przysługują różne środki odwoławcze w zależności od tego, czy wniosek ten został uwzględniony, czy też oddalony.

Rozbieżności co do rodzaju środka odwoławczego przysługującego na postanowienie oddalające wniosek osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem złożony w trybie 598¹⁵ § 1 k.p.c. występują jednak, jak wskazano powyżej, zarówno w doktrynie, jak i w praktyce.

Udzielenie odpowiedzi na przedstawione zagadnienie prawne jest niezbędne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, za zasadne przedstawić Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia, w trybie art. 390 § 1 k.p.c., zagadnienie prawne sformułowane w sentencji postanowienia.